

Styre:
Universitetsstyret

Arkivsaksnr.:
2024/12916
Styresak:
80/24

Dokumentdato:
11.10.2024
Møtedato:
24.10.2024

VEDTAKSSAK

Retningslinjer for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Universitets- og høyskoleloven [§ 10-11](#) og [§10-12](#)

Saken gjelder:

Universitetsstyret blir i denne saken forelagt et forslag til en institusjonell retningslinje for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen. Formålet til retningslinjen er å synliggjøre studentenes sentrale plass i universitetsdemokratiet og skape forutsigbare rammer for studentens medvirkning. Retningslinjen har også som formål å tydeliggjøre UiBs ansvar for å legge forholdene til rette for studentmedvirkning. Retningslinjen må forstås både som en skriftliggjøring av allerede etablert praksis, men også som et virkemiddel for å sikre likebehandling på tvers av enhetene ved UiB.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret vedtar Retningslinje for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen

Tore Tungodden
universitetsdirektør

01.10.2024/Arne R. Ramslien

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Retningslinje for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
80/24

Møtedato:
24.10.2024

Arkivsaksnr.:
2024/12916

Retningslinjer for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn

UiBs nærmere 20 000 studenter utgjør en helt sentral del av universitetssamfunnet og universitetsdemokratiet. Det er viktig at denne gruppen blir hørt og trekkes med i avgjørelser som angår dem. UiB har lang tradisjon for god dialog mellom studentene og universitetsledelsen. UiB strategi understreker at for nå ambisjonene om at UiB skal være et attraktivt studiested preget av inkluderende læringsmiljø spiller studentmedvirkning gjennom studentdemokratiet og studentfrivilligheten en viktig rolle.

Universitets- og høyskoleloven har særlig to bestemmelser knyttet til studentmedvirkning og representasjon. I § 10-11 går det fram at studentene kan opprette *et studentorgan for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor styret ved universitetet eller høyskolen*. Tilsvarende kan studentene opprette studentorganer ved fakulteter og institutter. Representanter til studentorganene skal velges blant studentene. Universitets- og høyskoleloven pålegger institusjonene «*legge forholdene til rette for at studentorganene kan drive sitt arbeid*» og institusjonene skal også «*dokumentere omfanget av tilretteleggingen*».

Studentene rett til representasjon i de lovpålagte organene universitetsstyret og læringsmiljøutvalget følger henholdsvis av uhl § 4-3 og § 10-10. For øvrige kollegiale organer med avgjørelsesmyndighet følger det av uhl § 10-12 at studentene skal ha minst 20 prosent av medlemmene og om dette kun gir rett til ett medlem, kan studentene stille med ytterligere én student med tale og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Retten til studentrepresentasjon i UiBs styrende organer er fastsatt i regler for styringsorganene ved fakulteter og institutter, og i mandatene for sentrale utvalg som Forskningsutvalget og Utdanningsutvalget.

Retningslinjen som legges fram for Universitetsstyret er en oppfølging av dialogen mellom Studentparlamentets arbeidsutvalg og universitetsledelsen, om et ønske om at det skal fastsettes en institusjonell retningslinje om studentmedvirkning ved UiB. Det har også vært dialog med studentutvalgene våren 2024 om behovet for at alle studenter som velges som medlemmer i UiBs styrende organer gis tilbud om opplæring. Retningslinjen omfatter likevel ikke alle sider ved studentmedvirkning ved UiB. I kvalitetssystem for utdanning er det et prinsipp om at studentene skal ha innflytelse i planlegging, gjennomføring og revisjon av utdanningene. Denne medvirkningen er ikke begrenset til en formell deltakelse i studentorgan eller styrende organer ved UiB.

Nærmere om retningslinjen

Studentorganene på UiB kan etableres på tre nivåer; på institusjonsnivå, på fakultetsnivå og på instituttnivå. Studentparlamentet er studentenes sentrale studentorgan. På et fakultet kan studentene opprette studentutvalg, mens de på et institutt kan opprette fagutvalg. Enkelte studentorganer vil kunne være tverrfakultære eller gjelde for studieprogram på tvers av flere enheter. Retningslinjen slår fast at valg av medlemmer til studentorganene skal skje på studentenes allmøter.

Retningslinjen trekker et tydelig skille mellom studentenes rett til å organisere seg i studentorganer som skal ivareta studentenes interesser og studentenes rett til representasjon i UiBs styrende organer. Studentorganene er studentenes stemme. Studentene skal høres i alle saker som angår studentene.

En student som er valgt som medlem et av UiBs styringsorganer er ikke en representant for en interessegruppe, men skal ivareta hele ansvarsområdet som er lagt til dette styringsorganet, på samme måte som organets øvrige medlemmer.

UiBs ansvar for å tilrettelegge for studentorganer omfatter bistand til gjennomføring av valg til studentorganer, måte å ivareta høringsretten, men også spørsmål om økonomisk og praktisk tilrettelegging. Konkretisering av økonomisk og praktisk tilrettelegging må følges opp i egne tilpassede avtaler mellom studentorganet og den aktuelle enheten. Retningslinjen setter krav til hva disse avtalene må inneholde.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

UiB er et mangfoldig universitet som deler et felles verdigrunnlag basert på tillit, medbestemmelse og inkludering. Studentmedvirkning er viktig for å utvikle Universitetet i Bergen som forsknings- og utdanningsinstitusjon som er attraktiv for studentene. Retningslinjen som legges fram for Universitetsstyret er et resultat av dialog mellom Studentparlaments arbeidsutvalg og universitetsledelsen. Det er viktig at studentorganene er autonome overfor ledelsen på de respektive nivåene ved UiB og det er studentorganene selv som bestemmer hvordan de vil organisere sitt arbeid og hvordan de vil samarbeide på tvers av nivåer og enheter. Retningslinjen er derfor overordnet.

Universitetsdirektøren vil understreke at det på alle nivå ved universitetet må legges godt til rette for at studentene skal kunne ivareta sine rettigheter etter universitets- og høyskoleloven og i samsvar med universitetets verdigrunnlag. UiB er en mangfoldig organisasjon og det er viktig at tilretteleggingen og samhandlingen tilpasses lokale forhold basert på noen sentrale prinsipper.

11.10.2024 /Arne R. Ramslien

Retningslinjer for studentmedvirkning ved Universitetet i Bergen

Innledning

Et godt fungerende studentdemokrati er et viktig for at studentene kan bidra i arbeidet med utviklingen av Universitetet i Bergens utdanningskvalitet og læringsmiljø. Studentorganene er viktig del av universitetssamfunnet og utfører sine oppgaver selvstendig og uavhengig av Universitetet i Bergen sine formelle organer. Universitetet i Bergen har ansvar for å legge forholdene til rette for at studentorganene driver sitt arbeid på en god måte for å ivareta studentenes interesser overfor styrende organer ved universitetet. Universitetet i Bergen har også ansvar for å tilby valgte studentrepresentanter i Universitetet i Bergens styrende organer nødvendig opplæring.

Studentorganer

Universitets- og høyskoleloven § 10 – 11, første ledd sier at studentene kan opprette et studentorgan for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor institusjonens styre. Tilsvarende kan studenter ved en avdeling eller en grunnenhet opprette et studentorgan for denne.

Studentorganene ved UiB er organisert på tre nivåer:

1. Studentparlamentet: Representerer alle studenter ved UiB.
2. Studentutvalg: representerer alle studenter ved et fakultet eller tverrfakultær utdanning.
3. Fagutvalg: Representerer alle studenter ved et institutt, program eller en studieretning

Navn på de ulike studentorganene kan variere, ikke alle bruker betegnelser “fagutvalg” eller “studentutvalg” i navn på sin organisasjon, men de er alle studentorganer som ivaretar studentenes interesser i henhold til UH-lovens § 10-11. Disse organene betegnes som “studentdemokratiske organer” og skiller seg fra øvrige studentorganisasjoner ved sin forankring i UH-loven

Valg til studentorganer

Studentorganene skal velges blant studentene. Som studentdemokratiske organer forplikter disse organisasjonene seg til å ha gode demokratiske prosesser internt i organisasjonene. Valg av styremedlemmer til fagutvalg og studentutvalg skal skje i allmøter eller digitale urnevalg hvor alle studenter med studierett, eller gyldig permisjon, får en reell mulighet til å delta og stille til valg på lik linje som sine medstudenter

Tilrettelegging for studentorganer

Møter mellom ledelsen og studentorganene på hvert nivå

For å bidra til god dialog om forhold som har betydning for studentene, skal det på et hvert nivå i organisasjonen avholdes regelmessige møter mellom faglig og administrativ ledelse og

representanter for studentorganet. Møtene skal ha en innkalling med dagsorden som sendes ut på forhånd.

Universitetet i Bergen skal på alle nivå legge forholdene til rette for at studentorganene kan drive sitt arbeid. Studentorganet skal høres om hvilke behov de har, og omfanget av tilretteleggingen skal dokumenteres.

Tilretteleggingen innebærer, men er ikke avgrenset til å:

- kalle inn til regelmessige møter med representanter for studentorganene
- føre oversikt over aktive studentorganer og kontaktinformasjon til disse
- bistå i gjennomføringen av valg til studentorganene, herunder sørge for oppdaterte oversikter over studenter tilknyttet hvert nivå
- informere studentene på hvert nivå om valg til studentorganet
- i god tid informere studentorganet om oppnevning av studenter til styrer, råd og utvalg slik at de studentdemokratiske organene kan ivareta sin rett til å oppnevne studentmedlemmer
- gi forutsigbare økonomiske og praktiske rammer for studentorganenes arbeid

Økonomisk og praktisk tilrettelegging

Det skal utarbeides egen avtale med Studentparlamentet om lokaler, utstyr og budsjett rutiner samt rammetilskudd til kontordriften. Avtalen skal også regulere honorering for medlemmene i studentparlamentets arbeidsutvalg.

Fakultetene skal ha skriftlige avtaler med sitt respektive studentutvalg om lokaler, utstyr og budsjett rutiner. Avtalen skal også regulere honorering for medlemmene i studentutvalget på fakultetsnivået.

Studentorganenes høringsrett

Studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene på deres respektive nivå. Høringsretten handler om at studentorganene er høringsinstanser som skal gis anledning til å gi innspill i saker som berører studentene sine interesser. Representasjonsretten er ikke erstatning for høringsretten.

Formålet med en høring er å innhente synspunkter, perspektiver og opplysninger i saker som blir utredet, herunder prosesser knyttet til strategi-, plan- eller budsjettarbeid. Det er særlig viktig å innhente studentenes synspunkter ved endringer i regler som gir studentene plikter eller rettigheter.

Studentorganet skal gis tilstrekkelig tid til å forberede sitt innspill og fristen skal stå i forhold til sakens omfang og kompleksitet. Det skal være dokumentert at studentorganet har fått anledning til å gi innspill og avgitte innspill skal kunne dokumenteres.

Høringer kan gjennomføres ved:

- å diskutere saken i ledelsens faste møte med representanter for studentorganet
- å holde møte med involverte studentgrupper
- å holde allmøte som er åpent for alle studentene ved en enhet
- å sende ut skriftlige saksdokumenter med en frist for tilbakemelding

Studentenes representasjonsrett

Representasjonsretten handler om at studentene skal kunne velge representanter til å delta i organer hvor saker diskuteres og avgjørelser tas. Det følger av universitets- og

høyskoleloven at studenter skal være representert i universitetsstyret (uhl § 4-3) og i læringsmiljøutvalget (uhl § 10-10). I tillegg skal studentene ha minst 20 prosent av medlemmene i kollegiale organer med avgjørelsesmyndighet (uhl § 10-12). Der dette ikke utgjør mer enn ett medlem, har studentene rett til å møte med ytterligere en student med tale- og forslagsrett.

I tillegg til den lovpålagte representasjonen i kollegiale organer med avgjørelsesmyndighet, skal UiB legge til rette for at studentene deltar i komiteer og utvalg som ikke har avgjørelsesmyndighet, men som diskuterer og behandler spørsmål som angår studentene på det aktuelle nivået. Dette er en vesentlig del av studentenes medvirkning i strategiske og faglige diskusjoner på alle nivåer, og bidrar til at studentenes stemme blir hørt i de respektive organene.

Studentrepresentantene deltar på linje med øvrige medlemmer, enten organet har avgjørelsesmyndighet eller er rådgivende.

Opplæring

Universitetet skal tilby alle studentrepresentanter i Universitetet i Bergens styrende organer opplæring knyttet til deres rolle som medlem. Dette inkluderer blant annet informasjon om Universitetet i Bergens styringsmodell og organisering, økonomimodell, deltakelse i ansettelsesorganer og saksbehandlingsregler. Opplæringen skal tilpasses organets myndighet, ansvar og oppgaver.